

Kooste Kaupunkiaktivismi-työpajasta: Kaupunkisuunnittelu, sosiaalinen media ja avoin data

17.11.2015 klo 9-12 Kaupunkisuunnittelun kohtauspaikka Laituri, Helsinki

Kaupunkilaiset toimivat omien ja yhteisten elinolojen hyväksi yhä moninaisemmin tavoin aktivisteina, omaehtoisella toiminnalla. Tässä kehityksessä julkisen hallinnon kannattaa ja lopulta täytyy olla mukana. Työpajan tarkoituksena oli **edistää kaupunkiaktivistien ja hallinnon välistä vuoropuhelua**, tunnistaa koettuja **ongelmakohtia ja edistysykyksiä** ja muodostaa **konkreettisia ehdotuksia jatkotoimiksi**. Millaiset ajattelun, toiminnan ja normien muutokset tai muut asiat auttaisivat kaupunkiaktivisteja ja hallintoa toimimaan entistä paremmin yhdessä hyvän kaupunkielämän edistäjinä?

Työpajan järjesti Kaupunkiaktivismi metropolin voimavarana -hanke yhteistyössä Helsingin kaupungin ja Espoon kaupungin kanssa.

Ohjelma	2
Osallistujat	2
Kaupunkisuunnittelu	4
Sosiaalinen media	14
Avoin data	17
Raadin kommentit ryhmien kokoamiin ehdotuksiin ja yhteinen keskustelu.....	23
Työpajan palautekyselyn tulokset	26
Toimenpiteet työpajan jälkeen.....	28

Tuotosten visualisoinnit (erilliset dokumentit): Johanna Laukkanen.

Valokuvat: Maija Merikanto, Johanna Laukkanen, Maija Faehnle.

Ohjelma

- Johdatus työpajaan, Pasi Mäenpää ja Maija Faehnle, Kaupunkiaktivismi metropolin voimavarana -hanke
- Työskentely ryhmissä
 - Kaupunkisuunnittelu
 - Sosiaalinen media
 - Avoin data
- Tervehdys InTransit-hankkeesta, Mikko Fritze, Goethe Institut
- Ryhmien kokoamien ehdotusten esittely asiantuntijaraadille ja yhteinen keskustelu

Raadissa mukana:

- Mikko Aho (virastopäällikkö, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto)
- Timo Hämäläinen (kaupunkiaktivisti, mm. Urban Helsinki)
- Jaakko Korhonen (Open Knowledge Finland)
- Tanja Lahti, (projektipäällikkö, Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsinki Region Infoshare)
- Heikki Mäntymäki (viestintäpäällikkö, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto)

Osallistujat

Ryhmät:

[Kaupunkisuunnittelu](#)

[Sosiaalinen media](#)

[Avoin data](#)

1	Aho Mikko	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
2	Antila-Lehtonen Tiina	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
3	Bergström Maija	Forum Virium Helsinki
4	Dhalmann Hanna	ARA
5	Euro Laura	Toimiva kaupunki + Aalto-yliopisto
6	Faehnle Maija	Helsingin yliopisto ja SYKE
7	Fogelholm Kai	Espoon kaupunki
8	Fritze Mikko	Goethe Institut
9	Gürler Mustafa	Helsingin kaupunki, Lähiöprojekti
10	Halme Anna-Maija	Tampereen yliopisto
11	Horelli Liisa	Aalto-yliopisto
12	Hämäläinen Timo	MDI / Urban Helsinki
13	Kairimo Katri	Helsingin kaupunki, Nuorisoasiainkeskus
14	Kajamaa Suvi	
15	Keskitalo Lea	Espoon kaupunkisuunnittelu, viestintä
16	Korhonen Jaakko	Open Knowledge Finland
17	Korpinen Ville	
18	Koskenniemi Outi	
19	Kurikka Päivi	Suomen Kuntaliitto
20	Kuusava Sirkku	Oulunkyläseura
21	Lahdensuo Riikka	Helsingin kaupunki/Kaupunkimarkkinointi

22	Lahti Tanja	Helsingin kaupunki
23	Lappalainen Niina	Osuuskunta Hertsikan Pumppu
24	Laukkanen Johanna	
25	Lehtinen Eeropekka	Helsingin yliopisto, suunnittelumaantiede
26	Lehtonen Tuuli	Helsingin yliopisto
27	Linko Maaria	Helsingin yliopisto / Avoin yliopisto
28	Martikka Mikko	Helsingin ympäristökeskus
29	Marttinen Sini	Azul Ry
30	Merikanto Maija	Uudenmaan liitto
31	Merikoski Pirkko-Liisa	Espoon tekninen ja ympäristötoimi
32	Mäenpää Pasi	Helsingin yliopisto
33	Mäkelä Riikka	Törmäämö osk.
34	Mäntymäki Heikki	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
35	Niemi-Hugaerts Hanna	Forum Virium / Aalto
36	Nummi Pilvi	Aalto-yliopisto
37	Nyholm Inga	Valtiovarainministeriö
38	Oinonen Kari	SYKE
39	Oja Riku	Helsingin kaupungin tietokeskus
40	Parikka Sini	Ympäristötaiteen säätio
41	Pellinen Johanna	Espoon kaupunki
42	Pennanen Jonna	Nuorisoasiainkeskus / Helsingin kaupunki
43	Pussila Heidi	Helsingin kaupungin tietokeskus
44	Raninen Mikko	Helsingin yliopisto
45	Repo Katja	Suomen Vanhempainliitto
46	Reunanen Titta	Helsingin kaupunki
47	Rissanen Outi	Vantaan kaupunki
48	Ropponen Teemu	Open Knowledge Finland
49	Saari Henrik	Lahden kaupunki, maankäyttö
50	Saarinen Timo	Ympäristöministeriö
51	Schulman Harry	emeritus, Helsingin yliopisto
52	Sieppi Päivi	Lahden kaupunki
53	Sorosh Liisi	Freelancer, aktiivi
54	Tammi Ari	Helsingin kaupunginkanslian asukasyhteistyö
55	Taponen Harri	Helsingin kaupunki, Nuorisoasiainkeskus
56	Tulikukka Pirjo	Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helka
57	Wessman Jaana	Espoon alaikäisten turvapaikanhakijoiden tukiryhmä

Kaupunkisuunnittelu

Moderaattorit: Johanna Laukkanen ja Maija Merikanto

SWOT – Vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat

Kaupunkiaktivismi lisääntyy ja osallistuminen kaupunkisuunnitteluun moninaistuu. Ryhmässä koottiin tähän tilanteeseen liittyviä vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia.

Vahvuudet

Osaava aktiivisuus on lisääntynyt

- Etenkin Helsingissä asukkaiden aktiivisuus kasvussa
- Innostunut ilmapiiri aktivismin puolella
- Kiinnostus ja aktiivisuus ja ymmärrys nousussa
- 50 harrastelijasuunnittelijaa on iso voimavara! vrt. yksi ainoa
- Ihmiset jaksaa vaatia muutosta sinnikkäästi
- Kaupungin aktivismi on kehittynyt
- Nuoret ovat vahvasti mukana
- Koulutus takaa laatua
- (Vahva) visiolähtöisyys /inspis osallistumisen taustalla (ei reaktiivisuus)

Moniäänisyys lisääntynyt ja laajempi vuoropuhelu tuonut hyvää

- Kestävämät ratkaisut moniäänisyyden kautta
- Uudet asiat ja ihmiset kohtaavat. → Syntyy uutta
- Toimijat tekevät yhteistyötä kaupungin kanssa
- Keskustelun moniäänistyminen
- Uusia ideoita
- Laajempi osallistujajoukko
- Moniäänisyys lisääntyy
- Enemmän vaihtoehtoja suunnitelmiin
- Asukkaiden osallistuminen
- Paikalliset tarpeet ja identiteetit tulevat esille. → Muuttuvat teoiksi
- Yhteistekeminen (ei vain ”muutamien” näkemys mukana)

Digi ja tekniikka auttaneet

- Etäosallistuminen huippuhelpoaa
- Digitaaliset välineet ja ohjelmat
- Some. → Näkyvyys . → Matalan kynnyksen osallistuminen

Demokraattiset ja hallitut osallistumisprosessit kuitenkin myös hyvä asia

- Järjestelmällisyys
- Ei ”villää” suunnittelua
- Prosessi
- Asiantuntijat tekevät
- Demokraattinen periaatteessa

- Demokratia taas focuksessa
- ”Ei isoja mokia, mutta ei mitään kovin sykehdyttävääkään”
- Suunnitelmat ovat yleensä kohtalaisen hyviä ja ammattitaidolla tehtyjä, mutta suunnitelmat voisivat olla asukkaiden / kuntalaisten näkökulmista vielä parempia, jos heillä olisi ollut vaikuttamismahdollisuuksia enemmän.

Prosessi, osallistumismahdollisuudet, tiedon avoimuus ja tulokset kehittynyt parempaan

- Paljon tietoa helposti saatavilla. = hyvä ja huono. (Riittääkö aika ja resurssit perehtymiseen)
- Matalampi kynnyks osallistua (vrt. Saurin twitter)
- Paljon erilaisia konkreettisia tuloksia (pop-up juttuja)
- Erilaisia muotoja osallistumiseen
- Varhainen ideointi tukee proaktiivista suunnittelua. Ei pelkkää kommentteilla vastustamista
- Asukkaat yhä enemmän tasavertaisia hallinnon kanssa
- Asukaslähtöisyys mahdollistuu laajemmin /paremmin
- Hallinnossa varovaista myönteisyyttä aktivismia kohtaan (?)
- Pakottaa parempaan argumentointiin
- Lainsäädäntö mahdollistaa osallistumisen
- Ilmiselvät virheet ja ylimitoitukset voidaan poistaa suunnitelmista
- Parempia suunnitelmia, parempaa kaupunkia sekä fyysisesti että sosiaalisesti

Heikkoudet

Kaupungin asenne, sulkeutuneisuus, jäykkyys

- Liiallinen asiantuntijavaltaisuus
- ”Näin ollaan aina tehty” -asenne
- Viranhaltijat joutuvat luovuttamaan valtaansa. → Pelko
- Suunnitellaan liian samanlaisia ratkaisuja joka paikkaan
- Ei saada ymmärrystä eikä kehitystä ulkoapäin
- Toimintaa rajoittava byrokratia
- Virkamiesten osaaminen kulttuurialalta
- Tiedonkulku (esim. julkisen puolen eri sillojen välillä)

Prosessin ja byrokratian heikkoudet

- Suunnitteluvaihe ei tavoita
- Vaihtoehtoja väärään aikaan.
- Kytkeytyminen viralliseen valmisteluun (heikkoa)
- Jäykkä organisaatorakenne
- Vaihtoehtojen arvioinnin vaikeus (kuka, missä, miten, kenen kriteerit)
- Kaupunkiaktivismi ja kaupunkisuunnitteluaktivismi on arvolatauksellista toimintaa mutta hallinto on ”neutraali”
- Osallistuminen ei aina (usein?) johda tuloksiin
- Resurssit vähissä! Talousvaikutukset

Poliittinen ulottuvuus

- Puuttuu kytkentä valtaan ja päätöksentekoon.
- Poliittisen toiminnan ja valmistelun kohtaamisen haasteet

Yhteinen kieli ja viestintä, epäselvyys (erityisesti kaupungin suunnalta)

- Tiedotus, viestintä: verkostot ja välineiden käyttö
- Yhteinen kieli kehittämätöntä
- Monet kokevat yhä epäselväksi, millaiset todelliset vaikuttamismahdollisuudet ovat
- Vaihtelevat osallistumiskäytännöt
- Hajanaisuus, informaation sekavuus, jäsen telemättömyys
- Tiedotuskanavien määrä lisääntyy, tiedottaminen voi kuormittua?
- Vuorovaikutus ei aina toimi

Vastakkainasettelu

- Vastakkain asettelun kasvattaman byrokratian ja henkilöityvän kaupunkiaktiivisuuden välillä on tiukka
- Aktivismi passivismina, vastustamisen välineenä

Alueellinen sekä osaamisesta ja sukupolvien erosta kumpuava epätasa-arvo

- Aktivistit osaavat. Kaupunkilaiset ”edustavat” kaikkia kaupunkilaisia
- Yksittäisillä tahoilla liian paljon valtaa.
- Alueellinen epätasa-arvo? Munkkivuori vs. Jakomäki. ”Rikkailla on aikaa, osaamista ja voimavaroja vaikuttaa”
- Kaupunkiaktivismi on vain parin suurimman kaupunkiseudun ilmiö ja korkeasti koulutettujen nuorten aikuisten ilmiö. → skaalautuuko muualle.
- Kaupunkiaktivismimaailman ja vanhempien sukupolvien välinen kuilu
- Kutakuinkin aina samat aktiiveja
- Vaihtoehtosuunnitelmien epätasapainoisuus
- Aasukastilaisuudet:
 - Yleensä vähän osallistujia
 - Vinoutunut ikärakenne. → Ei ole paikalla niitä, jotka ko. kohdetta käyttäisivät
 - ”yliaktivistien” dominointi
- Nettiosallistuminen suosii nuorempaa väkeä (seniorit jää paitsioon)

Mahdollisuuksia hyödyntämättä

- Paikalliset mahdollisuudet jäävät vaille täyttä hyödyntämistä
- Aktivismia ei osata hyödyntää

Aktivistien suuret vaatimukset / epäaktiivisuus

- Vaatimukset ja toiveet mahdottomat
- Oma ympäristö ei kiinnosta vaikka se näkyy
- Kaikkea kaikille mentaliteetti
- Uusi näkemys haastaa

Mahdollisuudet

Kaupungin eri alueiden kasvava omaleimaisuus ja erilaistuminen

- Uusia erilaisia näkemyksiä.
- Suunnittelu on moniäänisempää ja ottaa eri kulttuurit huomioon.
- Kaupunkisuunnittelu voi monimuotoistua tuottamaan ympäristöjä erilaisille elämäntyyliille.
- Kaupunginosista tulee erilaisia kun lähtökohdat tulevat kaupunkilaisilta eikä viranomaisilta.
- Helsingistä tulee helsinkiläisten Helsinki > uusia tapoja toimia, esim. kaupunkilaiset voivat itse suunnitella puistoja.
- Ratkaisu: visiotyöpajoja "heikoille" alueille.

Yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyys kasvaa

- Kattava osallistuminen ja vuorovaikutus.
- Yhteisöllisyyden lisääntymistä.
- Kaupungista yhdessä tehty ja omaksi koettu paikka - hyvinvointi lisääntyy, maailma pelastuu.
- Asetelma muuttuu - yhdessä tekemiselle löytyy uusia menetelmiä.
- Tasapuolisuus lisääntyy.
- Kaupunkiin tulee intoa ja iloa > ihmiset haluavat tehdä asioita.
- Suunnittelun joukkoistaminen > "jokainen tekee sen osuuden minkä osaa".

Joukkoistamalla lisää osaamista ja paikallista tietoa ympäristöjen kehittämiseen

- Uudet joukkoistetut käytännöt.
- Laajempi ja asiantuntevampi osallistuminen.
- Ammentaa aidosti asukkaiden ideoista ja osaamisesta.
- Enemmän tekijöitä kaupungilla.

- Resurssit lisääntyvät.
- Vähemmällä enemmän.
- Joukkoistava yhteissuunnittelu mahdollistuu (valittaminen voi vähetä).
- Inhimillisempi kaupunkiympäristö.
- Enemmän kiinnostuneita > uusia ideoita, uutta osaamista, uusia näkökulmia.
- Parempaa ympäristöä.
- Sähköiset uudet osallistumismahdollisuudet.
- Tilat ovat paremmalla käytöllä, eivät tyhjillään.
- Tarpeiden mukainen kaupunki - inhimillisempi.

Kaupunkiaktivismi hallinnon uudistajana

- Viestinnän ja tiedotuksen tarve kasvaa.
- Helposti lähestyttävä virkakoneisto.
- Johtamisrakenteen uudistuminen.
- Aktivismi toimii hallinnon kehittämisen sparraajana ja draiverina.
- Hyvien ratkaisujen löytäminen on nopeampaa.
- Virkamiehien on etsittävä uusia tapoja toimia.
- Neljän sektorin vuoropuhelu voi onnistua kooltaan pienessä ja verkostoituneessa Helsingissä (vrt. muut metropolit).
- Monipuolisempi kokonaiskuva eri toimijoiden tullessa yhteen.
- Osallistumisesta on tullut trendikästä.
- Perinteisten osallistumis- ja asukastilaisuuksien korvaaminen "budjetointipelillä", yhteissuunnittelulla, käyttäjät päättävät mihin raha käytetään.

Suhtautuminen urbanisaatioon ja kaupungin muutokseen tulee positiivisemmaksi

- Avoimempi suhtautuminen kaupungin muutokseen.
- Myönteisempi suhtautuminen muutokseen kaupungissa.
- Yleisön tietämys kaupunkisuunnittelusta kasvaa.
- Vastustus ja valitukset vähenevät?

Uhat

Kaupunkisuunnittelun prosessi tulee moninaisemmaksi ja haastavammaksi

- Ratkaisujen teko monimutkaistuu.
- Prosessin hidastuminen.
- Eriävät intressit ja arvomaailmat.
- Tempoileva, hätäinen päätöksenteko isoissa, tärkeissä asioissa.
- Vaatimusten ja toiveiden pirstaloituminen.
- Valittaminen estetään ja varauuskäynti tukitaan.
- Liikaa vaihtoehtoja - halvaantuminen.
- Suomalainen pelko: suunnitteleminen on sietämätöntä.
- Ristiriitojen yhteensovittaminen vaikenee.
- Tarvitaanko osallistumisessa yhä enemmän erityisosaamista?
- Päätöksenteko hankaloituu.
- Kaos.

Edustuksellinen vs. suora demokratia - ketkä osallistuvat ja miten?

- Miten ratkaistaan edustuksellisen ja suoran demokratian välinen ristiriita.
- Osallistumisen polarisoituminen - vain jotkut osallistuvat, muille entistä vaikeampaa?
- Asiantuntijuuden rooli uhattuna.
- Kaupunki liittoutuu omaa näkemystään tukevien "osallistujien" kanssa.
- Miten varmistetaan kaikkien kansalaisryhmien, mm. vanhukset, nuoret, näkemysten esille tulo?
- Oikeudet "omiin käsiin" väärällä tavalla.
- Tuleeko heikkojen ääni kuuluviin?
- Miten saadaan mukaan erilaisia ihmisiä?
- Yliaktiivisten ryhmien äänekkyyys.
- Vain "prot" pääsee ääneen.
- Koulutus ja kokemus?
- Alueiden sisäiset ja niiden väliset haasteet
- Nimbyismi.
- Asukkaiden/asukasryhmien väliset jännitteet voivat lisääntyä.
- Alueiden polarisoituminen lisääntyy.
- Paikallinen vs. kaupungin yleinen etu.

Kaupungin suunnitteluprosessien ja aktivistien suunnitteluprosessien lähentyminen

- Aktivistien ajatukset sopeutuu hallintoon ja laimenevat.
- Virallinen suunnittelu kulkee omaa prosessiaan välittämättä aktivistien ehdotuksista.
- Aktivistien ideat tyrmätään "lähtökohdiltaan vääriksi" käsittelemättä arvoja niiden takana, ei synny oppimista.
- Lyhytjänteisyyden kasvaminen ja osallisten kiinnostuksen lopahtaminen
- Lyhytikäiset trendit ottavat ylivallan kaupunkisuunnittelussa.
- Ihmiset väsyvät ottamaan kantaa ja päättämään.
- Jos aktivismia ei huomioida > ristiriitoja > hukkaan heitettyä osaamista ja aikaa, ideoita.
- Lyhytjänteisyys - pop-upismi.

Keskustelua SWOTin yhteydessä

- Kaupunkiaktivismi ja esimerkiksi viheralueiden suojeluun liittyvät suojelukansanliikkeet keskittyvät nyt usein alueille, joilla sosioekonominen asema parempi kuin muualla. Kuinka paljon tämä vaikuttaa suunnittelijoiden työhön?
- Suunnittelijat (kaupungin) haluavat kehittää kaupunkia tasapuolisesti, haluavat "kaikille samaa". Asukkaat taas haluavat kehittää omia alueitaan. Miksi joka paikassa pitäisi kiinnittää suunnittelussa huomiota samoihin asioihin, miksei sallita erilaisia kiinnostuksenkohteita (asukkaiden)?
- Kaupunginosien välillä on suuria eroja aktiivisuudessa. Esimerkiksi Käpylässä asukkaat ovat hurjan aktiivisia osallistumaan, kaikki haluavat vaikuttaa (esimerkkinä täydennysrakentaminen).
- Alueiden välillä on aktiivisuudessa ja osallistumisessa suuria eroja.
- Jos liikaa lähdetään miettimään, miten kaupunki ja virastot ottavat aktivismia vastaan ja kehitetään paljon yhteistoimintaa, voi olla vaarana että aktivismi "laimenee".

- Kaupunkiaktivismissa tärkeää on kriittinen, aito syöte sivusta (suunnitteluprosessiin).
- Heikkojen alueiden (kaupunginosien) tukeminen aktivismissa. Heikkojen alueiden tukemisessa on myös ongelma: jos heikkoja alueita kaupungin toimesta aina tuetaan, ne pysyvät aina heikkoina. Voisiko aktivismin suhteen olla mahdollista jonkinlainen vertaistuki eri kaupunginosien välillä?
- Esimerkiksi yleiskaavaprosessi kytkennät eri osapuolien välillä ovat heikot. Miten osalliset pääsevät aidosti vaikuttamaan?

SWOTin kokoamisen jälkeen jakauduttiin kahteen ryhmään, joissa kummassakin koottiin ajatuksia ja konkreettisia kehittämissuhteita neljästä aihepiiristä:

1. Vaihtoehtoisten ja omaehtoisten suunnitelmien ajoitus ja lähtökohdat
2. Kaupunki vaihtoehtoisia ja omaehtoisia suunnitelmia tukemassa
3. Vaihtoehtosuunnittelijoiden hyvät käytännöt
4. Muu kaupunkisuunnitteluun liittyvä kaupunkiaktivismi

Lopuksi kumpikin ryhmä äänesti ehdotuksistaan viisi tärkeintä vietäväksi eteenpäin ja esiteltäväksi paneelille.

Ryhmä 1 (Johanna Laukkanen)

1. Vaihtoehtoisten ja omaehtoisten suunnitelmien ajoitus ja lähtökohdat

- Vaihtoehtosuunnitelmien vienti tiedoksi poliittisille päätöksentekijöille - päättäjien vastuu kuunnella. Esimerkiksi osallistumisen kuvaus, tämä täytyy kirjata viraston strategiaan.
- Vaihtoehtosuunnitelmien vastaanottoon täytyy myös virastossa suunnata tietoisesti resursseja.

- Kaupungin isot taloudelliset intressit avattava kaupunkilaisille nykyistä paremmin – läpinäkyvyys. Tämä tekee osallistumisen ylipäättään mahdolliseksi silloin kun sillä on vielä merkitystä.
- Miten kytetään vaihtoehtosuunnitelmat päätöksentekoon? Miten virallinen käsittely hoidetaan? Olisiko mahdollista toteuttaa avoimet lautakunnan kokoukset? Vertaa avoin ministeriö. Tämäkin edellyttää arkkitehtien apua ja tukea asukkaille.
- Alueen aktivistien ja eri alojen tekijät mukaan kaavoituksen alkuvaiheessa, silloin kun osallistumisella on oikeasti merkitystä ja on mahdollisuus vaikuttaa.
- Oikea aika tuoda vaihtoehto esiin on joskus jo yleiskaava tai viraston toimintasuunnitelma. Kiinnitetäänkö osallistumisessa näihin tarpeeksi huomiota?

2. Kaupunki vaihtoehtoisia ja omaehtoisia suunnitelmia tukemassa

- Asukkaat + päättäjät + suunnittelija useammin samaan pöytään. Tarvitaan neutraali osallistava taho tukemaan ja avaamaan prosessia eri suuntiin. Virastollisten sillojen purkaminen myös tässä mielessä.
- Palkataan "Fingerpori", eli ulkopuolinen arkkitehti tai yhteisötaitelija. Autetaan asukkaita paikallisidentiteetin visualisoinnissa. Kaupungilta voisi olla myös paikalliskoordinaattori kaupunginosille. Voisiko tällaista olla etenkin silloin kun jokin tietty alue elää voimakasta muutoksen aikaa?
- Kaupungin arkkitehdit yms. asiantuntijat auttamaan asukkaita heidän omien suunnitelmiansa hahmottelussa. Visiointiprosessi kaupungin suunnittelun lähtökohtana + toimiva yhteistyö tämän jälkeen.
- Suunnitteluprosessi selkeästi avattuna kaupunkilaisille. Nyt ei sitä ole. Avoimuus heti suunnittelun alkuvaiheessa ja vireille tulossa.
- Osallistavan budjetoinnin käyttö - jo alkuvaiheessa suunnitteluprosesseja.
- "Yksi Helsinki" - Asukkaalle ei välttämättä ole selvää missä virastojen rajat kulkevat.
- Aktivismi toiminnan ulkopuolella (kaupungin kannalta) - mitä tehdä? Pro-active vs. reactive.
- Kansalaisraatien käyttö kaavoituksessa – käytetään myös asukkaita jotka eivät asu ko. suunnittelualueella!
- Yliopistot aktivismin eri muotoja tukemassa: arkkitehtuuri, maantiede, yms. Yhteistyö tässä myös kaupungin kanssa. Avoimet ideakilpailut!

3. Vaihtoehtosuunnittelijoiden hyvät käytännöt

- Hyvä ja aktiivinen tekijäporukka on ehdoton edellytys. Porukan pitää olla 100% sitoutunut projektiin - mukaan ei voi ottaa mitä tahansa porukkaa.
- Media on "pakko" saada mukaan vaikuttavuuden takaamiseksi. Vaihtoehtokaavoilla ja -visioilla haetaan siis usein vaikuttavuutta ei (vain) suoraan viraston suunnittelijoita tai poliittisia päätöksentekijöitä lobbaamalla vaan ikään kuin välillisesti median ja julkisuuden kautta julkiseen keskusteluun ja mielipiteisiin vaikuttamalla.
- Vähemmän suunnittelua - enemmän näkyväksi tekemistä.
- Vaihtoehtosuunnitelmia pitäisi käsittelettyä muilla kuntalaisilla - kuinka laajan kannatuksen saavat verrattuna virallisiin suunnitelmiin?
- Protoja arkeen - kokeilujen kautta uutta kaupunkisuunnittelua.
- Virasto - päättäjät - asukkaat --- Miten päin vuorovaikutus kulkee ja millaista se on? Asukkaat osallistuvat vaiheessa jossa kaavoitustyö on viraston käsissä. Todellisuudessa

vaikuttamista pitäisi kohdistaa myös poliittisiin päätöksentekijöihin, koska nämä määrittävät suuntaa viraston työlle.

- “Äänettömien” ryhmien löytäminen ja kuuntelu.
- Säästöjen tasojen keskustelu toimijoiden kanssa (valtio-kaupunki-virasto). Virastologiikan selittäminen ja selvittäminen.
- Vahva fasilitoinnin osaaminen ja työkalut + koulutus.

4. Muu kaupunkisuunnitteluun liittyvä kaupunkiaktivismi

- Koko kaupungin laajuiset teemat – ns. teemaattinen aktivismi. Voisko kaupunki tukea tällaista? Teemoja esimerkiksi pyöräily, kaupunkiviljely, mehiläistenhoito, muu yhteisöllisyys (julkiset saunat, tapahtumat...) Tällainen aktivismi on hyvin erilaista kuin oman kaupunginosan ”puolustaminen”.
- Muuttuuko kotipaikkaidentiteetti tulevaisuudessa? Kuka saa vaikuttaa? Ketä kuunnellaan? Pitääkö asua alueella osallistuakseen suunnitteluun, aktivismiin ja päätöksentekoon?
- Osallistaminen ja osallistuminen vs. aktivismi? Miten ne eroavat toisistaan?
- Yritysyhteistyöhön liittyvät mahdollisuudet.
- Väliporras ison koneiston ja kaupunkilaisten välille.
- Kokeilut ja kaikenlainen väliaikaisuus tietoa tuottamassa.

Viisi parhaaksi äänestettyä ehdotusta jatkoon

1. “Fingerpori” - palkataan ammattilainen, arkkitehti tai yhteisötaiteilija tukemaan paikallisidentiteetin visualisoinnissa.
2. Neutraali, uudenlainen osallistava taho kaupunkisuunnitteluprosesseissa. Taho ei edustaisi yhtä virastoa tai toimialaa vaan osallistuminen ja yhdessä tekeminen olisi virastojen rajat ylittävää.
3. Yliopistot voimakkaammin kaupunkiaktivismin eri muotoja tukemassa.
4. Osallistavan budjetoinnin parempi hyödyntäminen paikallistasolla. Osallistavan budjetoinnin prosessit täytyisi viedä läpi heti suunnitteluprosessien alkuvaiheissa.
5. Avoimet kaupunkisuunnittelua ja kaupungin visioita koskevat ideakilpailut.

Ryhmä 2 (Maija Merikanto)

1. Vaihtoehtoisten ja omaehtoisten suunnitelmien ajoitus ja lähtökohdat

- Vapaa ideointivaihe ennen virallisen prosessin alkua
 - Osallistumien avoimena pitkään
 - Vapaa ideointi
 - Tavoitteet alusta asti esillä
 - Osallistuva budjetointi
 - Tukholman malli
 - Ilmoitetaan kunakin vuonna tulevat tilaisuudet / prosessin vaiheet jo ennakkoon, jotta asukkaat voivat valmistautua
 - Koko ajan läsnäoleva palvelu. – Mitä ehdotetaan eri vuosina (uudistuvat toimintatavat ja kulttuuri + sitä tukevat mahdolliset tekniset alusta ja käytännöt)
- Osallistuminen tavoitteen asetteluun tärkeää

- Viralliset kommentit ehdotuksiin ja ideoihin? Toiset kannattavat, toiset vastustavat. Vastustajien mielestä ideoinnissa olisi tärkeää, että asetelma kansalaiset vastaan hallinto kapenisi ja siirryttäisiin enemmänkin yhteiskehittelyn suuntaan
- Kaavoitus alkamaan asukkaiden tekemistä suunnitelmista ja reunaehdotuksista
- KSV Toimintasuunnitelma: syötteitä asukkailta kaikissa vaiheissa. Myös ennen prosessin alkua.
- Kaupunkisuunnittelu <> Kaavoitus Haluaako kaupunkilaiset osallistua kaupunkisuunnitteluun vai kaavoitukseen. → Nykysysteemiin uusia menetelmiä
- Avoimena datana jaettu aineisto tukisi suunnittelua.
 - Kaavat
 - Ilmakuvat
 - Liikennetiedot
 - 3D kaupunkimalli (esim. Tampere)
 - Väestötiedot
- Mitä myöhemmin suunnitteluprosessissa vaihtoehtoiset ideat tulevat, sitä enemmän aktivismi on vastustusta.

2. Kaupunki vaihtoehtoisia ja omaehtoisia suunnitelmia tukemassa

- Ideoiden sparraaminen kohti toteutusta
- Osallistuva budjetointi
- Pelilliset suunnitteluvälineet netissä
- Voisiko kaupunki joskus tarjota vaihtoehtosuunnitelman visualisointiin
- ”Määräaikainen” poikkeaminen asemakaavasta kokeilukulttuurin edistämiseksi. – On jo olemassa
- Vaihtoehtosuunnitelmien testaus kevyillä rakenteilla esim. ravintola vs. ruokarekka
- Hallintorajat ylittävää tiedon jakamista. – Tieto ajoissa kentälle avoimuus ja tiedon jakaminen hyödyntää selä aktivismia että kaupungin sisäistä vuorovaikutusta
- Avoin data
- Joustavammat kaavainstrumentit kehittelyyn. Esim. kaavarunko, luonnos, ”esikaava”. Joissain maissa ns. ”zoning” kaava, jossa kaava hyvin yleispiirteinen. Sen jälkeen tehdään hankekaava, jolla alue toteutetaan. Tässä tosin ongelmana se, että osallistuminen siirtyy pois demokraattisesta päätöksenteosta.

3. Vaihtoehtosuunnittelijoiden hyvät käytännöt

- Vaihtoehtojen vertailun ja arvioinnin järjestämisen, yhteiset kriteerit

4. Muu kaupunkisuunnitteluun liittyvä kaupunkiaktivismi

- Nopeiden kokeiluiden salliminen
- ”Virallinen” mahdollisuus vaihtoehtoselvityksen tekoon
(Moderaattorin huomio: Mikko Aho kyseenalaisti tämän ihan oikein paneelin aikana sillä lakisääteiset selvitykset tehdään varmasti edelleen tarkkojen kriteerien ja laatuvaatimusten mukaisesti. Tässä ideassa tarkoitettiin ilmeisesti vaihetta, jossa avoimesti kuulutetaan tiedonkeruun vaiheesta, jolloin kansalaisilla olisi mahdollisuus osallistua täydentävän tiedon tuottamiseen, esimerkiksi sentyyppisesti kun jo

nykyisellään esim. lintuharrastajien systemaattisesti kokoamaa tietoa otetaan huomioon.)

- Aktivistien järjestämät kaavakävelyt
- Keskusteluiden järjestäminen
- Kaavaehdotus uuteen valmisteluun, kun tietty määrä asukkaita sitä vaatii.
- → Kirjallinen vastaus, kun tietty määrä asukkaita vaatii perusteluita (on jo)
- Paikalliset hankkeet virallisiksi

Viisi parhaaksi äänestettyä ehdotusta jatkoon

1. Prosessin kehittäminen: Keskustelualusta ennen kaavoitusta (sis. vapaa ideointivaihe, ideoiden sekoittuminen, osallistava budjetointi, uudenlainen varhainen tiedonkeruu ja toimintatapa)
 2. Aktivistien hyvät käytännöt: Aktivistit voisivat toimia vaihtoehtojen vertailijoina ja arvioitsijoina yhteisin kriteerein
 3. Kaupungilta apua vaihtoehtosuunnitelmien visualisointiin
 4. Virallinen mahdollisuus vaihtoehtoselvitysten tekemiseen (tämä voitaneekin tulkita ehdotukseksi tarjota suunnittelussa hyödynnettävää tietoa)
 5. Nopeat kokeilut
- + Pelilliset suunnitteluvälineet ja tiedon keräämisen tavat

Sosiaalinen media

Moderaattorit: Pasi Mäenpää ja Johanna Pellinen

Kumpikin ryhmä käsitteli kahta kysymystä: Miten saada some osaksi kaupungin hallintokulttuuria? Miten sovittaa some kaupunginhallinnon prosesseihin? Lisäksi koottiin muita huomioita ja esimerkkejä. Alla on ryhmien anti yhdistettynä.

Miten saada some osaksi kaupungin hallintokulttuuria?

Somea ei voi hallita. Mitä jos hyötyjen sivutuotteena tulee liikaa haittoja, miten sitä voi kontrolloida? Pitäisi voida hyväksyä ja sopeutua siihen, että somea ei voi hallita. Tarvittaisiin jonkinlainen sanapilviä tehokkaampi väline tai ohjelma tekstien ryhmittelemiseen. Onko tällaisia välineitä tarjolla vai pitäisikö sellaisia kehittää?

Yksityisen ja julkisen dilemma. Mitä virkamies voi mennä sanomaan omilla kasvoillaan? Mitä on lupa sanoa, ja toisaalta kokeeko virkamies avoimuuden tehtäväkseen? Ollako virallinen asiakaspalvelija vai oma itsensä? Viranhaltijoille voisi ehkä perustaa someen erillisen "virkamiestilin". Tosin ainakin Facebook saattaa sulkea rinnakkaistilin. Tai sitten voisi käyttää yleistä organisaatioprofiilia.

Saako somen kautta oikeaa tietoa? Viranhaltijan etu on tietää, mitä asukkaat ajattelevat valmisteltavasta asiasta. Kaupungin kannalta somen tarjoama tieto näyttää hajanaiselta.

Kaupunkilaisilla on vastaavasti epätietoisuutta siitä, onko sosiaalinen media väylä josta saa vastauksia ja tietoa virastoilta vai ei. Some-tiedon luonnetta pitäisi terävöittää.

Ajanpuute haittaa viranhaltijoiden sometusta. Ajankäytön kannalta voisi harkita työajan uudelleenresursointia osoittaen enemmän tunteja keskusteluun ja avoimuuteen sosiaalisen median kautta, osin sähköpostiviestinnän kustannuksella. Ajankäytön kohdentaminen someen voi edellyttää some-strategiaa, jolla viranhaltijat valtuutetaan siihen. Tiedon kysynnän lisääntyminen somessa edellyttää kaupungin panoksia some-toimintaan sen mukaiseen palvelukulttuuriin.

Asennemuutos tarvitaan! Viranhaltijoiden on alettava nähdä itsensä ennen kaikkea kaupunkilaisten palvelijoina mutta myös välittäjinä. Lisäksi virkamiesten tulisi oppia sosiaaliseen mediaan sopiva kielenkäyttö ja keskustelutyyli: miten "puhua somea"? Tähän tarvitaan tukea, jota voisivat antaa kokeneemmat "some-kummit", joita voisi nimetä joka yksikköön, tai "some-vinkkausta".

Some-tukea tarvitaan! Vrt. IT-tuki jolta saa apua sosiaalisen median käytön omaksumiseen ja hankaliin tilanteisiin, esimerkiksi palauteryöppyihin. Viestinnän puoleltakin voisi löytyä tällaista tukea. Kuitenkaan somea ei pidä nähdä erillisenä viestinnän työnä vaan osana asiantuntijatyötä; tiedonkeruuna ja keskusteluttamisena. Somen käyttöön voisi luoda kannustimia ja hyviä käytäntöjä sekä mahdollisuuksia aloittaa pienillä askelilla pelkojen voittamiseksi. Someen voi mennä yhden asian kanssa, ei välttämättä olemaan. Somen pitäisi auttaa ja motivoida viranhaltijaa, ei olla lisätyö ja pakko.

Johdon esimerkki somen käytössä on tärkeää, pelkkä ohjeistus ei riitä. Ylimmän johdon lisäksi myös keskijohdon esimerkki ja tuki tarvitaan – tällä hetkellä juuri se tuntuu puuttuvan. Miten saada keskijohto "puhumaan somea" tai edes kannustamaan alaisten toimintaa? Viranhaltijat tarvitsevat "henkisen luvan", mandaatin somettaa, ja sen he voivat saada vain esimiehiltään. Järvenpäässä johtajan näyttämä esimerkki ei ollut toiminut.

Miten sovittaa some kaupunginhallinnon prosesseihin?

Muutos viranomaisviestinnän toimintakulttuurissa tarvitaan, jotta some voidaan tuoda päätöksenteon valmisteluun.

Asiat avoimiksi jo keskeneräisinä! Tarvitaan välineitä viedä suunnitelmat someen jopa ennen kuin yhtäkään luonnosta on valmiina. Kun hanke pidetään avoimena keskustelulle pitkin sen etenemistä, vaikutusta on koko ajan, eikä vasta loppuraporttivaiheessa. Lisäksi somen kautta tulevat mielipiteet ovat julkisia, jolloin kaikki näkevät toistensa ajatukset. Kaupunkilaiset näkevät hallinnon yksisilmäisyyden sijasta koko mielipiteiden kirjon, jolloin lopputulos on helpompi hyväksyä. Some voi pehmentää hallinnon ja kansalaisten välejä!

Diaarinumero avaa datan! Somen voisi tuoda mukaan avaamalla hallinnon dataa siten, että heti kun asia tulee valmistelussa vireille ja sille annetaan diaarinumero, tuo numero avattaisiin AHJOn rajapinnan kautta julkiseksi. Silloin kansalaisyhteiskunta pääsisi alusta asti seuraamaan ja keskustelemaan asiasta. Tarvitaan viranhaltija moderoimaan ja parantamaan keskustelun laatua.

Some + palautejärjestelmät = ratkaisu. Kaupungilta puuttuu väylä käsitellä somen kautta tulevaa palautetta suhteessa muihin palautteisiin ja aloitteisiin. Tasapuolisuuden ja kattavuuden vuoksi olisi ne olisi integroitava. Voisiko käyttää myös kohdennettuja kyselyvälineitä, itseohjautuvien

lisäksi ylhäältä ohjattuja sivuja? Voisiko nettirobotti louhia somesta mielipiteitä ja viedä ne palautejärjestelmään? Onko tällaista ohjelmistoa olemassa vai pitääkö sellaista kehittää? Pitäisikö somessa olla sama (tai jopa välitön) ”vastauslupaus” kuin näissä virallisissa kanavissa?

Some-käyttöpakki mukaan kehityskeskusteluihin sosiaalisen median käytön helpottamiseksi! Esimerkiksi aiheutunnisteet ovat keino järjestää palautteiden koonti. Apua tarvitaan myös siihen, miten saada vaikea valmisteltava asia muotoiltua helpoiksi lauseiksi, joita asiantuntija uskaltaa sanoa. Onko hyviä some-käytäntöjä jo olemassa ja missä?

Tasapuolisuus pohdintaan! Somen mustavalkoisuutta ja tiettyjen mielipiteiden ylikorostumista pitää oppia lukemaan ja ottaa se huomioon päätöksenteossa. Täytyy myös miettiä, miten kuulla haavoittuvimpia ryhmiä, kun aktiivisille on yhä enemmän kanavia vaikuttaa. Asukkaitakin voi joutua kouluttamaan sosiaalisen median käyttöön, ja on otettava huomioon, etteivät kaikki käytä nettipalveluja lainkaan. Esimerkiksi Enter ry ikäihmisten tietotekniikkakouluttajana on tärkeä.

Some-seurannan organisoimiseen tarvitaan erilaisia alustoja, hälytysjärjestelmiä ja muita välineitä, koska foorumeita on niin paljon. Tarvitaan myös linjanvetoja siihen, mitä kannattaa seurata ja mitä priorisoidaan. Sitä, miten saavuttaa erilaisia ja eri asemissa olevia ihmisryhmiä ja toisaalta laajan saavutettavuuden uhkia ja mahdollisuuksia, tulee pohtia.

Some-strategia joukkoistamalla! Jos kuntien some-ohjeistukset jääneet jälkeen, voisi some-strategian antaa aktivistien valmisteltavaksi. Näin kansalaisyhteiskunta ohjelmoisi hallintoa nykypäivän vaatimuksiin. Sosiaalisen median asemaa ja tehtäviä tulee terävöittää, virkamiehiä motivoida näkemään hyödyt sekä löytää keinoja käsitellä moniäänisyyttä ja kontrolloimattomuutta.

Muita huomioita ja esimerkkejä

Somen kautta tulevan aktivismin hyödyntäminen kaupunginhallinnossa **riippuu** tällä hetkellä paljon yhtäältä **viranhaltijasta** ja toisaalta siitä, miten aktivisti osaa avata ovia hallinnossa.

Alueellisista kysymyksistä pitäisi automaattisesti tiedottaa kyseisten alueiden some-ryhmissä.

Some-ryhmät **kokoavat tekeviä käsiä ja keräävät ja välittävät tietoa** eri toimijoiden kesken, mikä edellyttää toki työtä myös kaupungin viranhaltijoiden puolelta sekä kolmannen sektorin toimijoiden osallistumista. Organisoimista ja moderointia tarvitaan. Kulloisenkin ryhmän perustaja määrittelee ryhmän tavoitteen, ja tästä pitäisi pyrkiä pitämään kiinni.

Sosiaalisesta mediasta ja eri tahojen organisoitumisesta siellä on ollut **apua turvapaikanhakijoiden kanssa**, esimerkiksi valtakunnallisessa kotimajoituksen organisoinnissa. Tärkein esimerkki on Espoon alaikäisten turvapaikanhakijoiden tukiryhmä. Se sai alkunsa espoolaisen havainnosta, että turvapaikanhakijalasten vastaanottoa ei ollut ehditty riittävästi koordinoida. Hän otti yhteyttä kaupunkiin ja sai luvan alkaa koordinoimaan toimintaa, jota varten perusti menestyksekkäästi toimivan Facebook-ryhmän.

Tällä tavoin somea voidaan hyödyntää ”nopean toiminnan joukkona” äkillisiin muutostilanteisiin ja kriisinhallintaan eli **parantamaan kaupungin iskunkestävyyttä** eli resilienssiä. Toinen esimerkki on kodin tuhoutuminen tulipalossa, jolloin vertaisryhmän some-toiminnalla kerättiin rahat uusiin huonekaluihin. Somea voi käyttää kriisinhallintaan mutta se vaatii kaupungiltakin työtä.

Ristiriitoja voi aiheuttaa ensinnäkin se, että somessa voi syntyä myös toimintaa, jota muut toimijat eivät sympatisoi. Somekeskustelu on usein luotaantyöntävän kärjistynyttä ja epärakentavaa. Esimerkiksi homekoulu keskustelu somessa on asia, johon tarvittaisiin moderointia.

Viranhaltijoissa voi ilmetä asennetta, että muut tulevat hänen tontilleen ”sotkemaan asioita” eli tuomaan lisää **epäjärjestystä** muutenkin hankalasti hallittavalle **tehtäväkentälle**, jossa itse toimii virkavastuulla. Monitoimijainen yhteistyö edustaa uutta toimintakulttuuria. Kaupunki ei voi myöskään teettää someryhmillä töitä, koska vastuu on kaupungilla.

Some-toiminnan **pop up -luonne aiheuttaa epävarmuutta**, koska asioiden tapahtumiseen suunnitellusti ei voi vapaaehtoistoiminnassa luottaa. Toisaalta on kokemuksia, että tärkeisiin toimiin löydetään aina tekijä. Esimerkiksi Järvenpäässä **Siskot ja Simot** -yhteisö on toiminut hyvin. Siinä ei vaadita mitään taitoja eikä sitoutumista tiettyihin aikoihin ja paikkoihin ja yleisäsenne on positiivinen. Aktiivien lisäksi mukana on aina passiivisempia seuraajia, mikä täytyy hyväksyä.

Avoim data

Moderaattori: Maija Faehnle

Alkuvauhtia etukäteen saaduista kommentteista

Ryhmäkeskustelun alussa katsottiin työpajakutsun somessa herättämiä kommentteja ja ilmoittautumisten yhteydessä saatuja toiveita keskustelulle:

- Miten **(3D-)kaupunkitietomallia** voitaisiin hyödyntää kaupungin osallistavassa suunnittelussa? Miten kaupunkiaktivismi voisi hyötyä siitä. Miten **pelillisyyttä** voidaan hyödyntää kaupungin kehittämisessä?
- Virastoilla, laitoksilla jne julkisen puolen organisaatioilla on paljon dataa suljettujen ovien takana. Kuinka niitä voisi kaikkia hyödyntää kaikkia osapuolia palvelevalla tavalla. Julkisella puolella kenties **pelätään avata dataa** sen keskeneräisyyden tai puutteellisuuden vuoksi. Voisiko kaupunkilaisilla olla myös niitä **täydentävä rooli**?
- Ainakin **Ahjon valmistelussa olevien asioiden datan avaaminen** on tärkeä askel. Valmiit esitykset kun ovat liian myöhäisiä poliittisen vaikuttamisen kannalta. -agenda settingistä puhumattakaan. Lisäksi **D-Centin kaltaiset välineet jolla prosessiin saadaan kaksisuuntaisuutta** -kytkeytyen alkuperäiseen dataan ja se mukana pitäen, ovat olennaisia. Ilman sitä hajautettu prosessi ei onnistu -eikä kenelläkään riitä aika ja resurssit perinteisten osallistumismenetelmien järjestämiseen maailman kaikkiin asioihin. Nyt täytyisi enää saada **virkamiehet, poliitikot ja kansalaiset käyttämään samoja välineitä**.
- Eikö voisi olla Suomen omaa **kaupunginosa-somea**, jossa olisi **Suomen koko kartta ja siinä paljon paikallisia yhteydenpitokanavia, paikallisia someja sekä niiden yhdistelyn mahdollisuuksia omiin asetuksiin**? Myös Suomen karttaan voisi laittaa tähän yhteyteen jotakin mielenkiintoista, esimerkiksi tietoja luontotyypeistä, kivilajeista, rauhoitetuista kasvilajeista, veden laadusta eri paikoissa, alueiden mahdollisesta suositummuudesta tai autoituneisuudesta, eri julkisten paikkojen lämpimyydestä talvioloissa ja siitä, minkälaista porukkaa siellä yleensä liikkuu, asuntojen arvosta yms. Tai tietoja mikroilmastoista,

leikkipaikoista. Kaipaen myös mahdollisuutta antaa ja lukea kommentteja esim eri teistä, puistoista, puistonpenkeistä yms. --> tehtäisiinkö Suomessa tähän erikoistunut **karttapalvelu jossa olisi integroituna käyttäjän lähistöllä olevista palveluista ja muiden käyttäjien tarpeista/resursseista tiedottamista???** Voisiko sinne laittaa moodin "kävelyä Aleksilla", minkä jälkeen saa tietoa ja kommentteja automaattisesti lähellä itseä olevista itseä kiinnostavista kohteista sekä ehdotuksia itseä kiinnostavista kohteista joita voi tavoittaa kulkureitin muuttamisen kautta?

- Maanmittauslaitoksella on paikkatietoikkuna. Sivuston mukaan EU:n "Inspire-direktiivi on saatettu voimaan Suomessa kansallisella lailla paikkatietoinfrastruktuurista. Lain mukaan Maanmittauslaitoksen tulee huolehtia paikkatietoinfrastruktuurin toteuttamisen tukipalveluista. Maanmittauslaitos tarjoaa paikkatiedon tuottajille **neuvontapalvelua** ja ylläpitää **Paikkatietoikkunan Inspire-sivustoa**." Some tuskin kuuluu direktiivin piiriin - ja ehkä parempi niin - mutta voisiko tuota käyttää **alustana yllä esitetyle hienolle visiolle?**

Lupaavana toimintatapana oli esillä HRI:n, SITRA:n & OKF:n vuonna kehittämä ja soveltama Datademo-malli <http://datademo.fi> (vuodelta 2014):

- **Yhteiskehittämiseen, vertaisarviointiin ja osallistavaan budjetointiin** perustuva julkisen rahoituksen kanavoiminen kansalaisteknologian kehittäjille
- Haettiin avointa dataa hyödyntäviä, avointa demokratiaa edistäviä tuotoksia, esim. sovellus, visualisointi tai kirjallinen työ
- Kuka tahansa, yksityishenkilöstä yritykseen voi tehdä Datademo-ehdotuksen
- Rahoitusta 24 työlle, mm. Datan avulla toimivampi kaupunki, Avoin hankintailmoitusjärjestelmä, Helsingin päätöksenteon yksinkertaisempi visualisointi
- Ehdotusten tekijät ja asiantuntijaraati arvioivat ja päättivät rahoitusten jakamisesta avoimessa verkkokeskustelussa Trello-alustalla
- **Rahoitus maksettiin valittujen ehdotuksien tekijöille etukäteen**, tekijöiltä edellytettiin tuotoksen ja blogikirjoituksen julkaisemista 3 kk kuluessa
- Tavoitteena oli mahdollistaa kehittäjien paneutuminen palveluiden kehittämiseen antamalla rahoitusta ennakkoon ja tarjoamalla tavoiteaikataulu. Mallilla haluttiin välttää yhteiskunnallisten civic tech -innovaatioiden yleisiä haasteita:
 - pienetkin kustannukset jäävät kehittäjien itsensä maksettavaksi
 - ne ovat sivuprojekteja, joiden julkaiseminen helposti viivästyy tai jää toteutumatta ilman ulkopuolista aikataulupainetta
 - niitä kehitetään ilman vertaistukea ja positiivista vertaispainetta
 - julkishallinto on hidaskäyttöinen uutta teknologiaa
 - julkishallinto ei pysty muuttamaan perimmäisiä toimintalogiikoitaan, vaikka uusi teknologia sen mahdollistaisi
- **Ketterää viranomaisille:** prosessin fasilitointi ulkoistettu kolmannelle osapuolelle (tässä OKF), joka valvoo, että vertaisarviointi toteutuu etukäteen sovittujen pelisääntöjen mukaan
- Loppuraportissa* suositellaan mallin käyttöä julkisen rahoituksen kanavoimiseen sosiaalisten ja liiketoimintainnovaatioiden rahoitukseen ja myös kulttuurihankkeisiin ja tutkimusrahoitukseen.

*https://docs.google.com/document/d/1_n4-6z7MdyxMKOLyGk24DmwAjYthIP6XKGqABEkaA2w/pub

Mahdollisuuksia ja uhkia

Avointa dataa on yhä enemmän saatavilla, sitä käytetään yhä enemmän ja kansalaisissa on yhä enemmän aktivisteja, jotka kehittävät datasta sovelluksia vapaaehtoisestikin. Ryhmässä tunnistettiin tähän kehityssuuntaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia:

Avoin data ja haktivismit kaupunkien ja palvelujen kehittämisessä	
Mahdollisuuksia	Uhia
<ul style="list-style-type: none"> • Avoin, kestävä, fiksu kaupunki • Hoksautuksia • Uutta ja yllättävää syntyy, kun dataa katsotaan eri laseilla • Syntyy palveluita sekä sellaisia tiedon hyödyntämisen tapoja, joita ei muuten syntyisi • Data auttaa esim. syrjinnän ja terrorismin ehkäisyssä • Tieto yhteisten päätösten pohjana • Datan avoimuus osallistaa asukkaita esim. suunnitteluprosesseissa • Datan täydentäjät > datan laatu, kattavuus • Jos avointa tietoa syntyy ja käytetään prosessien alusta alkaen, se parantaa toiminnan lopputulosten laatua ja hyväksyttävyyttä • Tutkimus: opiskelijat ja muut datan hyödyntäjät ja tiedon tuottajat • Byrokratia vähenee • Kustannukset laskevat, syntyy säästöjä kaupungin kehittämistoiminnassa • Säästöjä tai väärinkäytöksiä paljastuu • Palvelut ja päätöksenteko nopeutuvat • Nopeus: kyky vastata uusiin tarpeisiin ilman hallinnon hitautta • Paikallinen nopea järjestäytyminen ja tulosten/ideoiden monistettavuus välittömästi muihin kuntiin • Ihmiset, projektit ja tavoitteet kohtaavat • Koulutus/oppiminen > reaaliaikainen tieto 	<ul style="list-style-type: none"> • Virasto kokee, että heidän työnsä viedään • Vahingossa paljastetaan yksityisiä/luottamuksellisia tietoja • Datan joutuminen ”väärin käsiin” > väärinkäytökset (esim. jos avattu liian keskeneräistä dataa) • Puutteet datassa vääristävät päätöksentekoa • Keskeisiä aineistoja ei saada auki, vedotaan esim. liikesalaisuuteen > asia ei etene • Virhetulkinnat, vrt. kartanlukutaito • Tiedon jakaminen / media > väärinymmärryksiä, dataa käytetään esim. syrjinnän ja terrorismin tukena • Tietoa ”tulkitaan väärin” ☹️ • Valmius ja työkalut datan hyödyntämiseen vain harvoilla • Algoritmit vallan välineenä • Eri motiivit, oman edun tavoittelu: hallinnon ulkopuolisilla tahoilla omat intressit, eivät välttämättä pyri tasapuoliseen ja pyyteettömään asioiden edistämiseen • Google tulee ja syö

Toimivien palvelujen kolmiot

Toimiva palvelu syntyy 1) datan tarjoajan 2) sovelluskehittäjien/haktivistien ja 3) käyttäjien kolmiossa. Ryhmässä koottiin ideoita kolmioista, joista olisi hyödyllistä saada aikaan:

Palvelu(t)	Data ja tarjoaja	Käyttäjät	Sovelluskehittäjät
<ul style="list-style-type: none"> • Omaisuuden hallinta • Tilojen väliaikainen käyttö: foorumi josta saa kootusti 	<ul style="list-style-type: none"> • Data ihmismääristä ja ihmisten liikkumisesta esim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tapahtumien tuottajat, aktiivit kuten 	

<p>tiedon kaupunkitiloista</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ihmismassojen liike ja sijainti • Henkilöiden löytäminen alueellisesti • Ruohonjuuritason yhteydenpito > moderointi • Määrärahojen käyttö • Testialustat 	<p>kauppakeskuksissa ja tapahtumissa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilojen käyttöasteet 	<p>taiteilijat ym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapset ja nuoret 	
<ul style="list-style-type: none"> • Liikkuminen palveluna (MaaS) 	<ul style="list-style-type: none"> • Data ihmisten liikkumisesta ja palvelujen käytöstä • Esim. anonymisoitu kännyköiden sijainti, asemien, joukkoliikennepysäkki en volyymit jne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ihmiset • Joukkoliikenne operaattorit • MaaS- operaattorit • Car sharing – palvelut • Kaupan toimijat 	
<ul style="list-style-type: none"> • Resurssienvarausrajapinta: liikuntapaikat, muut tilat, välineet – helposti näkyviin, missä on vapaata 	<ul style="list-style-type: none"> • Varausjärjestelmät avoimiksi > myös käyttöastedataa saataville 	<ul style="list-style-type: none"> • Tilojen ja välineiden tarvitsijat 	
<ul style="list-style-type: none"> • Sellaisten joutomaiden löytäminen, joissa kaupungin suunnitelmien toteuttamiseen ei toistaiseksi ole resursseja > aktivistit voisivat tuoda omaa toimintaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Rakennusviraston budjetoidut määrärahat viheraluehankkeisiin (puistoittain) 	<ul style="list-style-type: none"> • Paikalliset esim. asukkaat – he voisivat itse aktivoitua virkistysalueiden kunnostukseen vaikkapa väliaikaiseen palstaviljelyyn tai puiston hoitoon 	<ul style="list-style-type: none"> • Voi olla yleisempi palvelu, joka sopii monille aihepiireille • Tekijä saa olla myös ”tilattu” kuten firma tai hallinto
<ul style="list-style-type: none"> • Palvelussa voi tarkastella päätöksiä ja lainkohtia, joihin päätöksissä viitataan. Näkee jos lainkohtia ei mainita tai jos ne eivät anna perusteita päätökselle > tunnistaa, jos kunnalla ei ole oikeutta vaatia lupaa ja periä maksuja > voi puuttua asiaan ja tietää jos päätöstä ei lain puolesta tarvitse noudattaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaupunkien virastoissa (esim. rakennusvirasto) tehdyt päätökset julkisten tilojen käyttöluvista ja -maksuista 	<ul style="list-style-type: none"> • Kansalaiset, jotka haluavat tarkistaa päätösten lainmukaisuuden ja velvoittavuuden • Tapahtumien järjestämisestä kiinnostuneet 	<ul style="list-style-type: none"> • Hallinnon avoimuuden kehittämisestä /julkisten tilojen käytön kehittämisestä kiinnostuneet sovelluskehittäjät
<ul style="list-style-type: none"> • Julkishallinnon puhelinluettelo vastuineen ja osastoineen 	<ul style="list-style-type: none"> • Julkishallinto 	<ul style="list-style-type: none"> • Julkishallinto • Kuntalaiset, kansalaiset ja muut asiakkaat • Poliitikot 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki palveluja kehittävät sovelluskehittäjät
<ul style="list-style-type: none"> • Datojen yhdistelyrajapinnat 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaupungit, viranomaiset, 	<ul style="list-style-type: none"> • päättäjät 	<ul style="list-style-type: none"> • Kuka tahansa sovelluskehittäjä

	tilastokeskus ym. tutkimuslaitokset > perustilastot ym.		ä
--	---	--	---

Konkreettiset ehdotukset jatkoon

Lopuksi ryhmässä pohdittiin, millaisin toimin hallinto voisi tukea ja hyödyntää haktivismia entistä paremmin ja mitä eri toimijoiden kannattaisi tehdä seuraavaksi. Lapuilla kootut ehdotukset jäsennettiin neljään kokonaisuuteen:

Kansalaisten toimintaedellytysten vahvistaminen

- **Resurssitukea** hallinnon ulkopuolisille sovelluskehittäjille, esim. rahoitusta, myös hallinnonalat ylittävien hankkeiden toteutumiseen
- **Kaupunkilaisten työkalupakki:** välineet datan keruuseen ja jakamiseen + vuorovaikutustyökalut
- Avointa dataa **peruskoulu- ja lukio-opetukseen** > uusia ideoita, käyttäjäkokemus!
- Digipalveluseteli
- Kaupungin dataa hyödyntävät sovellukset kaupunkilaisten käyttöön
- Tilavarausrajapinnat avoimiksi

Kokoava tiedonkeruu ja tiedon käytön tehostaminen

- Yhteinen ja "pakollinen" **jatkokehittelyalusta** hankkeiden ja työpajojen tuloksille ja kootuille ideoille; **kokoava keino** koota tietoa ja ideoita yhteiseen prosessiin

- **Kartoitetaan** palvelujen tarvitsijoilta, **mitä he akuutisti haluavat**
- **Datatoiveet avoimesti julki** > positiivinen paine, vertaispriorisointi

Mietityt käytännöt hallinnon prosesseihin

- Avoimen tiedon tuottaminen ja käyttö **prosessien alusta alkaen** > laadukkaammat ja hyväksyttävämmät lopputulokset
- **Julkaistaan raakaa dataa** ja tehdään sen korjaus ja kommentointi näkyväksi reaaliaikaisesti
- Selkeä **"in-house poin-of-contact"-haktivisti**, joka auttaa etsimään, löytämään, jopa avaamaan dataa (vrt. HRI). Esim. kumppanikoodarit hallinnon yksiköissä (yksi heistä, Riku Oja, oli mukana pajassa, häneen voi ottaa yhteyttä: etunimi.sukunimi@hel.fi)
- Ei pelkkää satunnaista vanhojen datojen avaamista, vaan **pohdintaa miten aineistoja voidaan muuntaa käyttökelpoisiksi ja hyödyntää uusiin tarpeisiin > rajapinnat!**
- Rahoituksen jakamisessa **Datademo-tyyppinen** toimintatapa
- **Hankinnoilla vaikuttaminen**: mahdollista, seuraa, omista

Avoimuuden ja osallistumisen kulttuurin kehittäminen

- Kulttuurin muuttamisen **työkaluja** + ymmärrykseen **kohtaamisia** ja **tietoa**
- **Kannustinjärjestelmä: pelit, pisteiden keräys** > käyttäjämäärät
- **Asioiden digitaalinen presenssi**; tapahtumien käyttö laajan yleisön avoin data - tietämyksen lisäämisessä: ihmiset osallistuessaan pääsevät samalla oppimaan avoin data - aiheesta ("kiitos kun olit mukana/ jaoit kuvan/tms! Osallistuit juuri avoimen datan tuottamiseen... Tiesitkö että...")

Raadin kommentit ryhmien kokoamiin ehdotuksiin ja yhteinen keskustelu

Kirjuri: Tuuli Lehtonen

Työpajan päätteeksi pidettiin loppukeskustelu, jota varten paikalle oli kutsuttu viisihenkinen raati: Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston virastopäällikkö Mikko Aho ja viestintäpäällikkö Heikki Mäntymäki, Helsingin kaupungin tietokeskuksen projektipäällikkö, Helsinki Region Infosharen edustaja Tanja Lahti, Open Knowledge Finlandin Jaakko Korhonen sekä kaupunkisuunnitteluaktivismia ja MDI-konsulttitoimistoa edustava Timo Hämäläinen. Raadin tehtävänä oli kommentoida ja sparrata työpajaryhmien tuotoksia, jotka esitettiin kaikille ennen keskustelun alkua.

Mikko Ahon mukaan kaupunkisuunnittelua tehdään kaupunkilaisille ja jatkuvasti etsitään uusia tapoja parantaa vuorovaikutusta. Työpajan anti koettiin hyvänä ja monet esitetyt ideat ovatkin jo virastossa jo oraalla.

Aho koki hyvinä ajatuksina paikallisidentiteettien huomioimisen ja nopeat kokeilut, joilla testata uusien ideoiden toimintaa kaupungissa. Lisäksi osallistuvan budjetoinnin alalla ollaan heillä edistymässä ja avoimia ideakilpailuja on järjestetty, esimerkiksi Hakaniemessä. Myös datan avoimuus sai kannatusta. Virallinen mahdollisuus vaihtoehtoselvitysten tekemiseen särähti kuitenkin Ahon korvaan. Selvitykset ovat tieteellisentyypisiä raportteja, millaisia nämä vaihtoehtoselvitykset sitten olisivat?

Aho pohti, löytyykö riittävästi taitoa ja osaamista kohdata kaupunkilaisia ensimmäisen kerran siinä vaiheessa prosessia, kun suunnitelmien tilalla on vasta tyhjä paperi. Erittäin tärkeää hänen mielestään olisi, että suunnittelun eri vaiheissa oltaisiin kertomisen sijasta kuulemassa kaupunkilaisia.

Sosiaalisen mediaan Aho suhtautui varauksella. Kysymyksenä nousi ollako siellä yksityishenkilönä vai virkamiehenä. Virkamiehenä osallistumisen ongelmaksi koettiin se, että siihen on jo viralliset väylät, omana itsenään osallistumisessa taas on riskejä liittyen viranomaisvalmistelun roolin puolueettomuuteen poliittisessa päätöksenteossa. Somen rooli viraston hallintokulttuurissa on joka tapauksessa Ahon mukaan keskeinen ja kasvava, mutta ei ole selvää, miten valmistelumateriaalia sinne avataan.

Tanja Lahti pohti myös erilaisia rooleja eri sosiaalisissa medioissa. Voi olla, että joissain palveluissa ja profiileissa ollaan enemmän virkamiesroolissa (Twitter) kuin toisissa (Facebook). Lahti myös mietti, pitäisikö vastata heti somessa heräävään kysymykseen vaikkapa iltayhdeltätoista, jos sen sattuu huomaamaan, vai siirtääkö seuraavaan päivään.

Avoimesta datasta ja sen hyödyntämismahdollisuuksista Lahti totesi tarvittava lisää tiedottamista ja siihen on kuulemma jo toimia, joskin enemmänkin voisi olla. Matalan kynnyksen keskustelufoorumina toimivat avoimen datan konttorit Helsinki Think Companyssa, jossa ovat tavattavissa myös kumppanikoodarit. Lisäksi järjestetään yritysyhteistyötä, koulutusta ja tilaisuuksia avoimesta datasta kaupunkien työntekijöille sekä työväenopistojen, ammattikorkeakoulujen ja korkeakoulujen opiskelijoille.

Lahti kannatti Helsingin kaupunginkanslian Ari Tammen ajatusta: valmisteltava asia tulisi julkiseksi automaattisesti heti, kun se saa diaarinumeron. Silloin kansalaisyhteiskunta pääsisi alusta asti seuraamaan ja keskustelemaan asiasta esim. somessa. Kaupungin tilojen vuokraamisen tekemisessä kaupunkilaisille helpommaksi kaupunki on Lahden mukaan jo tarttunut toimeen. Tavoitteena on avata virastojen omissa järjestelmissä olevia kaupungin tilojen ajanvaraustietoja, ja sitä myöten tiloja kaikkien käyttöön (*muistiota kirjoitettaessa Varaamo.hel.fi -palvelu on jo avattu*).

Heikki Mäntymäen mukaan avoin data koetaan kaupunkisuunnitteluvirastossa järkeväksi ja kaupungin strategian mukaiseksi, ja virasto onkin tehnyt selvityksen siitä, mitä aineistoja voisi lähitulevaisuudessa avata. Teknisessä mielessä mahdollisuuksia hänen mukaansa löytyy. Suunnitteluprosessin on kuitenkin oltava sellaisessa vaiheessa, että löytyy dataa, joka on järkevässä muodossa avattavaksi. Tarvitaan siis myös prosessikehitystä.

Avointen ideakilpailujen suhteen Mäntymäki heitti pallon aktivistipuolelle. Virkamiehet olisivat kiinnostuneita ja valmiita olemaan näissä mukana, mutta kilpailujen suunnittelua virkatyönä hän ei kokenut järkeväksi.

Timo Hämäläisen kokemus sosiaalisen median suhteen oli, että julkisen vallan läsnäolo siellä on erittäin tärkeää, myöskin ilman tarvetta erotella yksityistä ja virkamiesroolia. Rakennusviraston Twitter-tili on onnistuneena pidetty tapa osallistua persoonallisella otteella ja tuoden viranomaisia lähemmäs kansalaisia.

Kaupunkiaktivismikeskusteluissa on Hämäläisen mielestä paikannettava ilmiö, johon puututaan. Ilmiö keskittyy suurille kaupunkiseuduille, joissa korkeasti koulutetut ovat yliedustettuina. Osallistumisen tapa on tee-se-itse -kulttuuri, joka eroaa vanhempien sukupolvien aktivismeista. Kaupunkisuunnitteluun liittyvä aktivismi on lisäksi hyvin arvolutautunutta ja keskittyy Helsingissä ja Tampereella urbaanin asumisen kysymyksiin. Tiivistyvä kaupunki muodostaa aktivismille spesifin kontekstin.

Tältä pohjalta Hämäläinen nosti kannatettaviksi asioiksi varhaisen osallistamisen toimet, visualisoinnin, avoimet kilpailut ja vapaan ideoinnin. Ei saa lukkiutua vanhoihin toimintamalleihin!

Kaupungin antamasta avusta vaihtoehtosuunnittelemiseen hän toi esimerkkinä Tokion, jossa jollain hallintoalueella ideoimaan lähtevälle porukalle nimetään suoraan vastuuhenkilö tuomaan virkamiesnäkökulmaa mukaan.

Aktivismia ja aktivismihenkeä löytyy Hämmäläisen mukaan myös virastojen sisältä ja yhteistyötä ja liittoutumista kannattaa hyödyntää esimerkiksi aiemmin mainituissa pikakokeiluissa. Aktivistit usein mm. hallitsevat paremmin somemaailman ja voivat edistää keskustelua siellä, mikä on hyödyllistä, sillä viranhaltijat eivät aina somea hallitse.

Jaakko Korhonen korosti, että pelillistämässä olennaista on sen tekeminen palkitsevaksi kaupunkilaisille, siten että oman osallistumisen jäljet näkyvät. Uuden julkisuuslain ja digitalisointimahdollisuuksien puitteissa lähtökohdat palkitsevaan ja käyttäjille vetovoimaiseen vuorovaikutukseen ovat hänen mukaansa erittäin hyvät kaikkialla hallinnossa. Esimerkiksi kouluselityksissä vanhemmat ovat olleet aktiivisesti mukana ja muitakin hyviä pilotteja on ollut. Tehtävää kuitenkin riittää. Tästä kertoo, että Helsingin omassa kuntademokratiaselvityksessä vain alle 30% uskoi, että hyvä hallinto toteutuu.

Korhonen pohti, voiko sosiaalinen media olla viralliseksi luettava kanava kirjaamon kautta tulevan palautteen rinnalla, ja miten monikanavaisuus onnistuu osallistumisessa. Jäävätkö somen ulkopuolella olevat tai toisaalta pelkästään siellä toimivat kaupunkilaiset eriarvoiseen asemaan? Lisäksi Korhonen painotti ymmärrettävää yhteistä kieltä tärkeänä viestin kuulumisen kannalta. Hän myös ehdotti vaihtoehtoiseksi tavaksi kaupungin some-strategian laadintaan kuntalaisaloitetta, jossa kaupunkilaiset saisivat itse nostaa asiat, joiden haluaisivat nähdä toteutuvan.

Vapaassa keskustelussa yksi puhuja kommentoi, että jos osallistumisesta tehdään helppoa ja hauskaa, se kerää enemmän väkeä ja muuttaa näin osallistumistapaa. Tämän hallitsemiseksi tarvitaan keinoja tukea kuntalaisten itseorganisoitumista tavoilla, jotka vähentävät virkamiesten työtä ja säästävät näin resursseja. Lisäksi tarvitaan enemmän virkamiesten käyttämiä työkaluja kaikkien saataville.

Toinen kommentoi, ettei voi vain miettiä kuinka "olla somessa", vaan kuten virtuaalimaailman ulkopuolella, sielläkin on erilaisia tilanteita ja paikkoja, joista riippuu, miten oma asema viranhaltijana pitää ottaa huomioon.

Lisäksi keskusteltiin siitä, pitäisikö sosiaalisen median lisäksi avata kaupungin omaa, virallista mediaa vaikkapa avaamalla lautakuntatason päätöksenteko nähtäväksi ja kommentoitavaksi verkkoon. Tästä oli kahtalaisia mielipiteitä. Toisaalta avoimuus koettiin hyvänä ja ajateltiin, että julkisuus voisi esimerkiksi terävöittää osallistujien argumentointia, toisaalta taas, että sillä voisi olla kielteinen vaikutus poliittisen keskustelun tasoon. Asiakeskustelun tilalle voi tulla poliittista teatteria. Moderoinnin roolia korostettiin.

Työpajan palautekyselyn tulokset

Täytetyn palautelomakkeen palautti osallistujista noin puolet (30 palautettua lomaketta), kuten edellisessäkin, toukokuun Kaupunkiaktivismi-työpajassa (27 palautettua lomaketta).

Arvosanat 1=huono.... 5=erinomainen

Arvosana alun esittelyistä ja johdannosta

- Arvosanojen ka. 3,9 (toukokuussa 4.1)
- Nopea työskentelyyn siirtyminen
- Sopivan lyhyt. -Vielä voisi olla kannustavampi ja motivoivampi aloitus
- Muuten superjees, olisi voinut olla lyhyt avaus hankkeen tilanteesta, missä mennään?
- Napakka, hyvä työnjako
- Sopivan lyhyt.

Arvosana ryhmäosuudesta

- Arvosanojen ka. 4,0 (toukokuussa 3.2)
- Todella hyvää keskustelua ja ideoita
- Osa dominoi keskustelua
- Vetäjä antoi keskustelun virrata vapaasti ja ohjasi / suuntasi keskustelua sopivasti
- Paljon polveilevaa keskustelua
- Some- Pasiin ryhmä: Sopiva koko, Hyvä keskustelu raadille
- Hyvä meno, olisi voinut olla enemmän aikaa
- Elävyys toimi, hyvää ??? (ei saanut selvää)
- Vielä tiukempaa fasilitointia

Arvosana yhteenveto- ja keskusteluosuudesta

- Arvosanojen ka.3,6 (toukokuussa 3.7)
- Paneelille olisi voinut olla enemmän aikaa
- Tila hankala yhteenvedolle, ehkä olisi pitänyt olla yhteiset ohjeet yhteenvedolle. Kommentoijat ok.
- Paljon esiintyjä, paljon yksipuolista puhetta ilman vuorovaikutusta
- Olisi mielenkiintoista nähdä yksilöity vastaus kuhunkin ehdotukseen
- Twitterseinä puuttui ;-) (Vaikka oikeesti tosi hyvä)
- Nostot toimivat hyvin. Pitkähköjä puheenvuoroja.

Arvosana käytännön järjestelyistä

- Arvosanojen ka. 4,1 (toukokuussa 4.2)
- Ihanat tarjoilut
- Työryhmät liian meluisia yhteistiloissa
- Vähän meluisa tila mutta hyvä saavuttaa.
- Tosi hyvin järjestetty

Kokonaisarvosana työpajasta

- Arvosanojen ka. 4,1 (toukokuussa 3.8)
- Oikein hyvä!
- Tila oli vähän ahdas, mutta loi tunnelmaa

- Ahtautta, melua, toimi tästä huolimatta

Työpaja lisäsi ymmärrystäni aiheisiin

- Arvosanojen ka. 4,0 (toukokuussa 3.7)

Työpaja oli hyödyllinen

- Arvosanojen ka. 4,1 (toukokuussa 4)

Työpajassa oli hyvää / parasta

- Työpajassa käyty keskustelut
- Muiden ajatusten ja hyvien esimerkkien kuuleminen
- Pienryhmäkeskustelu
- Erinomainen asiantuntijaverkosto, upea keskustelu
- Kiinnostavinta kuulla kaupunkiaktiivien kokemuksia ja ideoita somesta
- Monenlaisia osallistujia
- Facilitoijan johdattelu aina asian ääreen ja sivuraiteilta
- Keskustelu vilkasta ja moniäänistä
- Hyödyllisiä ehdotuksia
- Monipuolinen
- Opin paljon uutta aiheesta joka on uusi ja määritelmät ristiriitaisia
- Keskustelu, toisten näkökulmien selventyminen
- Hyvä organisointi, hyvät puhujat
- Monipuolinen osallistujajoukko
- Kysymystenasettelut olivat harkitut ja hyvät
- Uudet ideat, paneeli, vuorovaikutus, ryhmätyö
- Moniääninen keskustelu
- Runsaasti uusia tuoreita näkemyksiä, yritystä keskustella. Välipalapainotus hedelmiin onnistunut!
- Kiinnostavia osanottajia eri puolilta

Tulevissa työpajoissa voisi parantaa

- Vielä napakampaa fasilitointia ja ajankäyttöä niin tulisi hienompaa tulosta :-)
- Aikataulu
- Keskustelun ohjausta
- Lisää koko ryhmän keskustelua
- Vähemmän aiheita ja syvemmin
- Tiukemmin aiheessa pysyminen ryhmäkeskustelussa
- Terästä / focusoida asioita
- Työryhmät tasa-arvoisiksi
- Poliitikkoja mukaan
- Vilkas monipuolisia näkökulmia avaava keskustelu
- Käytäntöpuolena laajalla keskustelukentällä, että ryhmätöiden tulokset olivat sattumanvaraisia ideoita eivät todellakaan muita tärkeämpiä.
- Ehkä vähemmän kysymysrasteja, enemmän keskustelua
- Aloitus voisi olla heti klo 8.
- Rakenne. Henki. Tieto.

- Raati -menetelmä pitää ohjata paremmin. Kommentit esittelyjen jälkeen ja lupa kommentoida. Oli vanha tapa purkaa hyvät ideat ja aloitteet. Harmi. Keskustelu raadin ja osallistujien välillä olematonta. Ensi kerralla tähän kohtaan juontaja / moderoija. :-)
- Päätäjien kytkemistä mukaan, nyt vain virkamiehiä
- Eri tahoja myös puuttui --> Miten voisi tavoittaa laajemman joukon aktivisteja --> Esim. kellonaika jne. rajoittaa
- Raportoinnit ryhmistä näkyviin; auttaa keskustelua

Muut terveiset hankkeen ja tutkijoiden käyttöön

- Hyvä että mukana oli kattavasti eri alojen edustajat
- Upeeta työtä teette
- Hyvä hanke
- Järjestöjen haastattelu jotta nykyisestä jää tulevaisuuteen parhaat palat. Paikalliset työpajat alueellisesti voisivat olla hyödyllisempiä muutoksen aikaansaamiseksi
- Kiitokset, tilaisuus oli loistava!
- Esimerkkejä hyvistä käytännöistä
- Vaihtoehtosuunnittelusta yhteissuunnitteluun ja jatkuvaan vuorovaikutukseen
- Viimeksi uudenlainen yrittäminen tuli hyvin esiin. Se olisi sitä konkreettista (taloudellista) toimintaa eikä niin tutkimuksellista teoretisointia.
- Lapputyöskentelyssä väärinymmärtämisen riski suuri samoin lapuista ihan eri tulkinta kirjoittajalla ja lukijalla (pieni tila kirjoittaa, kiire)
- Tällaisia työpajoja tarvittaisiin kaupunkikohtaisesti. --> Muutoksen edellytys
- Jatkopajoihin isompi tila jos näin paljon osallistujia.
- Jatkakaa samalla tavalla
- Kiitos kun teette, tulee tarpeeseen.

Toimenpiteet työpajan jälkeen

- Työpajan kooste lähetetään osallistuneille ja julkaistaan Kaupunkiaktivismi-blogissa www.kaupunkiaktivismi.wordpress.com
- Työpajaan osallistuneet vievät mahdollisuuksiensa mukaan toimenpide-ehdotuksien toteuttamista tahoillaan eteenpäin
- Ryhmien kokoamia ehdotuksia voi kommentoida, keskustelua jatkaa ja edistysaskeleistakin kertoa
 - Facebookissa www.facebook.com/groups/kaupunkiaktivismi/
 - OKF:n hackpadissa <https://okfi.hackpad.com/Kaupunkiaktivismitypaja-oLzIFJfKaTF>
- Työpajan järjestäjätiimi käy työpajan tulokset läpi ja suunnittelee Kaupunkiaktivismi-hankkeen seuraavat toimet esille tulleisiin tarpeisiin vastaamisessa
- Järjestäjät hyödyntävät työpajan palautteita seuraavien pajojen valmistelussa